

Oud-Spaarndammerpolder voor weidevogels

Aanbevelingen ter verbetering van beheer en ontwikkeling

De gemeente Haarlem neemt de zorgen over natuur en biodiversiteit serieus. In opdracht van de gemeente heeft Landschap Noord Holland onderzocht hoe de weidevogelstand en het beheer van de Klutenplas in het Hekslootgebied verbeterd kan worden. Er is nog een lange weg te gaan, maar met dit rapport zijn de eerste stappen gezet richting een goed weidevogelbeheer. En dat beschouwen we als goed nieuws!

Recent heeft de gemeente Haarlem initiatieven genomen om de biodiversiteit en natuur binnen de gemeente te bevorderen. Uitvoering hiervan gebeurt in de vorm van een jaarlijks vast te stellen programma met De Spaarnelanden als uitvoerende organisatie. Onderdeel van het programma voor 2016 is behoud en ontwikkeling van de broedende weidevogels in de oud-Spaarndammerpolder. Zoals we allemaal weten gaat het niet goed met de stand van de weidevogels rond Haarlem. Recent is er een rapport opgesteld met aanbevelingen ten aanzien van het weidevogelbeheer. Er worden hierin ook aanbevelingen gedaan voor aanvullend beheer van de bestaande Klutenplas. Veel organisaties hebben hieraan meegewerkt, zoals de gemeente Haarlem, Recreatieschap Spaarnwoude, de Vereniging tot behoud van de Hekslootpolder, veehouders, vrijwilligers en onze eigen Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland.

Welk gebied betreft het?

De Oud-Spaarndammerpolder ligt in het noord-oostelijke deel van het Heks-

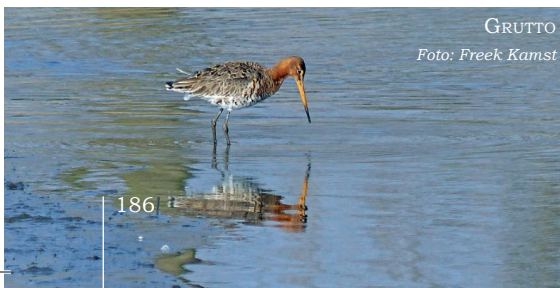
lootgebied tussen Haarlem Noord en Spaarndam. De oppervlakte is 12,4 hectare, bestaande uit grasland (10,8 ha), water (0,8 ha) en ongemaaid rietland (0,8 ha). Wandelaars die langs het gebied lopen kunnen hier ruimschoots genieten van de vogels.

Welke knelpunten zijn er?

De komst van de vos is het grootste knelpunt voor de weidevogelstand in het betreffende gebied. Hierdoor krijgen de jongen niet de kans om vliegvlug te worden. Daarbij vraagt het grondoppervlak, waar laat gemaaid wordt, en het deel dat geschikt is als kuikenland, om speciale aandacht.

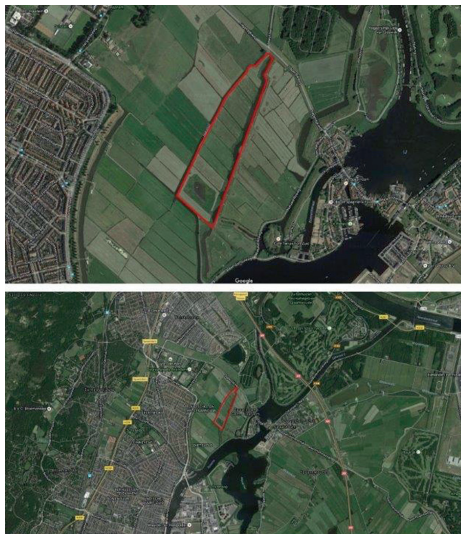
Wat zijn de belangrijkste aanbevelingen uit het rapport?

Het rapport adviseert om inrichting en beheer af te stemmen op de Grutto. Hiervan zullen ook soorten als Kievit, Tureluur, Slobeend, Graspieper, Meerkoet, Wilde Eend en Scholekster profiteren. Soorten die een ander graslandbeheer nodig hebben zullen hier minder baat bij hebben. Denk aan Visdief, Watersnip en Kemphaan. Gelukkig bieden de kunstmatige eilandjes in de Klutenplas wel broedgelegenheid aan de Visdief. Continuïteit en duurzaamheid van het beheer en de te maken afspraken zijn belangrijk. Het zal zeker een

aantal jaar duren, voordat resultaten zichtbaar zijn. De focus ligt op de percelen waar nu al de meeste weidevogels broeden. Van de predatoren vormt de vos het grootste risico en het advies is om de stand van de vos kort te houden. Om de vossen te weren kan tijdens de broedtijd schrikdraad geplaatst worden rondom het gebied. Hier zijn bij kasteel Marquette in Heemskerk goede ervaringen mee opgedaan de afgelopen jaren. Dit vraagt wel extra beheeruren voor het jaarlijks plaatsen en verwijderen van de rasters, het wekelijks controleren en het regelmatig vrijmaaien hiervan. Deze oplossing helpt echter niet tegen predatie door meeuwen, Blauwe Reiger, Bruine Kiekendief, Buizerd, Havik, Torenavalk, Zwarte Kraai en kleine zoogdieren zoals de hermelijn, bunzing en bruine rat. Predatie door deze dieren komt echter veel minder voor dan die door de vos.

Een goed biotoopbeheer voor weidevogels kan hier deels helpen: Door de waterstand af en toe te verhogen neemt het aantal muizen af met als gevolg dat predatoren minder te eten hebben en elders hun maaltje gaan zoeken. Openheid kan bevorderd worden door bomen binnen en buiten het gebied te verwijderen of te vervangen door lager blijvende bomen. De rietputjes moeten volgens de voorstellen anders ingericht en bemaaid worden. Het instellen en bewaken van een rustperiode van 15 maart tot 1 juli geeft de kuikens de tijd om te leren vliegen en biedt enkele weidevogels de kans om meerdere broedsels groot te brengen. De vegetatielengte moet niet te lang en niet te kort zijn. Het eerste vraagt om tijdig maaien, het tweede betekent vooral het bewaken van de ganzenstand. Deze eten niet alleen het gras te kort, maar vertrappen ook weidevogelnesten. Overige adviezen betreffen het waterpeil (moet in de broedtijd zo hoog mogelijk gehouden

Het gedeelte van de OUD-SPAARNDAMMER-POLDER IN DE HEKSLOOTPOLDER. Foto: Landschap Noord-Holland

worden), bemesting (minimaal en zorgvuldige afgestemd op de gewenste vegetatie ontwikkeling) en een goede vegetatiestructuur (door het uitzaaien van soorten als de grote ratelaar, het bestrijden van dominantie van pitrus en ridderzuring, het creëren van hoogteverschillen en aanleggen van greppels).

Hoe nu verder?

Het onderzoek is een mooie eerste stap richting weidevogelbeheer. Maar er is geld nodig om de adviezen in de praktijk te brengen. Laten we hopen dat de gemeente Haarlem bereid is dit geld vrij te maken. Naast geld is er meerjarige coördinatie en aansturing nodig. In het rapport wordt voorgesteld een weidevogelregisseur aan te stellen die dit de komende jaren gaat doen. Tenslotte is ook de inzet van veel vrijwilligers nodig om de voorgestelde maatregelen meermaalen per jaar uit te voeren. Als werkgroep zullen we de vervolgstappen met interesse volgen. En waar mogelijk de gemeente steunen met onze kennis en handjes.

■ *Jolanda van der Marel*